Raadsvoorstel: Z/23/748452/D-927782
Onderwerp: **Hervormingsagenda Jeugd - Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem**

Datum: 16 juli 2024
Portefeuillehouder: Eva Dansen
I&O: 29 augustus 2024
B&A / Raadsvergadering: 26 september 2024
Opsteller: Dongen, Corina van
Geeft voorstel begrotingswijziging: Ja

Onderwerp:

Hervormingsagenda Jeugd – Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem

Voorstel:

Wij stellen u voor:

1. In te stemmen met het lokale plan “Hervormingsagenda Jeugd – Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem” (*D-929484*) (inclusief de voorgestelde prioritering van lokale maatregelen voor 2024 en 2025).
2. Om in 2024 en 2025:
    2.1) Een budget beschikbaar te stellen van € 290.000 en te bestemmen conform het opgenomen voorstel in het plan ‘Hervormingsagenda Jeugd – Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem";
    2.2) Dit budget te dekken uit de reserve Sociaal Domein;
    2.3) De financiële consequenties te verwerken in een begrotingswijziging.

Aanleiding:

De Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 is in juni 2023 vastgesteld door het Rijk. In de raadsinformatiebrief van 4 juni 2024 (*D-920909*) bent u geïnformeerd over het reeds gelopen proces.

Het doel van de Hervormingsagenda is om knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. Dat houdt in: betere en tijdige zorg en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezin, op de juiste plek en wanneer dit nodig is. De gestelde maatregelen in de Hervormingsagenda moet leiden tot lagere uitgaven (landelijk 1 miljard structureel vanaf 2027). Voor een deel van de maatregelen (ongeveer € 650 miljoen) zijn het Rijk en de VNG het eens over de haalbaarheid. Voor de resterende € 380 miljoen zijn er meer onzekerheden wat betreft de verwachte opbrengst en de duurzaamheid van de maatregelen.

Ook als gemeente Gorinchem hebben we twijfels over de haalbaarheid van de berekende besparingen. Dat laat echter onverlet dat we ons in gaan zetten voor het verbeteren van het jeugdzorgstelsel omdat we verschillende mogelijkheden voor verbetering zien voor de jeugdigen en gezinnen die ondersteuning nodig hebben.

Beoogd effect:

Het beoogd effect van de Hervormingsagenda Jeugd is het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van de hulp, de stijgende zorgkosten onder controle brengen/houden om het jeugdstelsel op lange termijn betaalbaar te houden.

Argumenten:

1.1 Om de (inhoudelijke en financiële) doelen van de Hervormingsagenda te kunnen realiseren (in 2024 en 2025) hebben we de landelijke opgaven en beoogde doelen uitgewerkt in een lokaal plan ‘Hervormingsagenda Jeugd - Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem'.
In het bijgevoegde lokale plan adviseren we over te nemen maatregelen in 2024 en 2025. Het is in uw bevoegdheid als Raad om de kaders vast te stellen en daarom vragen we u in te stemmen met dit lokale

plan. Voor de jaren 2026 en verder komen we t.z.t. met een vervolg plan en voorstel.

2.1 Om uitvoering te kunnen geven aan het lokale plan 'Hervormingsagenda Jeugd – Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem' zijn er financiële middelen nodig.
Met een investering in 2024 en 2025 van € 290.000 beogen we de volgens het Rijk berekende besparing van € 658.000 in 2025 te realiseren. Dit zou dan resulteren in een netto besparing van € 368.000. Hiermee verwachten wij de stelpost voor Jeugdzorg van €361.000 in 2025 te realiseren.

2.2 Kosten gaan voor de baten uit.
Volgens het Rijk moeten de gestelde opgaven en maatregelen een besparing gaan opleveren. Om tot deze besparing te komen moet er eerst geïnvesteerd worden. Kosten gaan dus voor de baten uit. Momenteel is er in de begroting geen ruimte voor het investeren in maatregelen. Daarom vragen we de Raad om de nodige €290.000 (incidenteel) te dekken vanuit de reserve Sociaal Domein.

2.3 De financiële consequenties moeten verwerkt worden.
Om de maatregelen te bekostigen dienen de benodigde financiën beschikbaar gesteld te worden.

Risico's:

1.1 Bij het uitvoeren van de beoogde maatregelen zijn we afhankelijk van externe ontwikkelingen.
Er zijn maatregelen waarbij we afhankelijk zijn van de samenwerking met externe partners. Daarnaast kunnen de maatregelen waarvoor het Rijk verantwoordelijk is van invloed zijn op onze lokale situatie. Tevens is het een risico dat er autonome ontwikkelingen kunnen ontstaan waar we als gemeente geen invloed op hebben.

2.1 De beoogde besparingen zijn flink.
We veren mee met de door het Rijk beoogde besparingen. Het is echter niet zeker dat de door ons voorgestelde maatregelen zullen leiden tot het volledig behalen van deze besparingen. Er is ook landelijk nog geen overeenstemming over alle maatregelen voor wat betreft haalbaarheid van de beoogde (en reeds ingeboekte) besparingen (zie ook de tabel in bijlage 2 over raming onzekerheid). Ook als gemeente Gorinchem hebben we twijfels over de haalbaarheid. Dat laat echter onverlet dat we ons in gaan zetten voor het verbeteren van het jeugdzorgstelsel omdat we verschillende mogelijkheden voor verbetering zien voor de jeugdigen en gezinnen die ondersteuning nodig hebben. Op basis van het landelijke palet van maatregelen is gekozen voor een set maatregelen die naar verwachting in het zorglandschap van de gemeente Gorinchem de beste troeven biedt om de beoogde besparingen te halen.

2.2 De haalbaarheid van de beoogde besparingen is nog niet zeker.
Het Rijk verwacht dat wij als gemeente de komende jaren uitvoering gaan geven aan de beoogde maatregelen. De beoogde besparingen zijn flink. Sommige investeringen/maatregelen zullen echter pas over een paar jaar effect sorteren. Er is daarnaast landelijk gezien, ook nog geen overeenstemming over alle maatregelen voor wat betreft de haalbaarheid van de beoogde (en reeds ingeboekte) besparingen door het Rijk (zie de tabel in Bijlage 2 over raming onzekerheid). Ook als gemeente Gorinchem hebben we hier twijfels over. Dat laat echter onverlet dat we ons in gaan zetten voor het verbeteren van het jeugdzorgstelsel omdat we verschillende mogelijkheden voor verbetering zien voor de jeugdigen en gezinnen die ondersteuning nodig hebben. Door uitvoering te geven aan deze maatregelen is daarnaast de kans het grootst dat dit leidt tot een financieel houdbaar stelsel.

2.3 De Deskundigencommissie komt begin 2025 met een zwaarwegend advies.
Een bijkomende afspraak tussen alle partijen in het kader van de Hervormingsagenda, was het invoeren van een deskundigencommissie. De deskundigencommissie is een externe, onafhankelijke commissie en heeft de taak om de uitvoering van de Hervormingsagenda te volgen en hierover zwaarwegende adviezen uit te brengen aan zowel het Rijk als de VNG. Deze commissie gaat de voortgang van de uitvoering van de Hervormingsagenda nauwlettend in de gaten houden en beoordelen of alle betrokken partijen (waaronder de

gemeenten) de afgesproken inspanningen leveren. Wanneer bijvoorbeeld blijkt dat bepaalde besparingen niet zijn gerealiseerd èn er onvoldoende inspanning is geleverd (door ons als gemeente), kan dit ertoe leiden dat het Rijk niet komt met een financiële compensatie naar gemeenten. Andersom geldt dat het Rijk mogelijk een financiële compensatie levert als blijkt dat er wèl voldoende inspanning is geleverd, maar de beoogde besparingen alsnog niet zijn gehaald (door bijvoorbeeld autonome ontwikkelingen).

Financiën:

De Gemeente Gorinchem staat financieel gezien voor een uitdaging. Middelen vanuit het Rijk nemen steeds verder af, waardoor de begroting steeds meer knelt. Ook voor de Jeugdzorg. We worden echter als gemeente wel geacht uitvoering te geven aan de beoogde maatregelen in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. Die vragen om investeringen en we weten dat voor veel maatregelen geldt dat de kosten voor de baten uitgaan.

Een doorrekening van de financiële impact van de maatregelen in de Hervormingsagenda voor specifiek de gemeente Gorinchem laat zien dat we volgens het Rijk oplopend tot ruim € 2.4 miljoen structureel in 2027 zouden moeten kunnen besparen door het invoeren van de maatregelen uit de Hervormingsagenda. Dit zou het effect moeten zijn van zowel de landelijk, als regionaal als lokaal uitgevoerde maatregelen.

Er is een meerjarige stelpost voor Jeugdzorg opgenomen in de begroting van 2024. Dit is een stelpost om mee te veren met (de effecten van) de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd.

De voorgestelde investering van € 290.000 wordt in 2024 en 2025 ingezet om verschillende opgaven en projecten (zie onderstaande tabel) te kunnen realiseren die uiteindelijk moeten leiden tot de beoogde besparingen.

#	Opgaven lokaal	Projecten	Grove schatting kosten (2024 en) 2025	Beoogde besparing Gorinchem volgens Rijk (2025)
1	**Domeinoverstijgend werken**	Doorontwikkelen **Doorbraakmethodiek***	Projectleider 1 jaar, 20-24 uur: **€75.000** (*incidenteel*)	**€-242.000** *(structureel)*
		Onderzoeken mogelijkheden invoeren **integrale verordening** (bijvoorbeeld Omgekeerde Toets)		
2	Verbeteren **Toegang** geïndiceerde Jeugdzorg	Bredere invoer **POH-Jeugd GGZ** (inclusief verbeteren Medische verwijsroute)*	Projectleider 1 jaar, 20-24 uur: **€75.000** (*incidenteel*)	**€-180.000** *(oplopend tot €-211K structureel vanaf 2028)*
		Beperken verwijzingen naar **ongecontracteerd aanbod***		**€-118.000** *(structureel)*
3	Verder uitbouwen **Stevig lokaal team**	**JNV** uitbreiden	Vraagt nadere uitwerking maar gedacht kan worden aan: 1 FTE, WO (ivm GGZ): **€140.000** *(eerst incidenteel, bij bewezen effectiviteit: structureel*)	
4	Samenwerking **aanpalende domeinen en Jeugdzorg**	Samenwerking **Onderwijs** – Jeugdzorg	Geen kosten aan verbonden	
		Samenwerking **JGZ** – Sociaal Team		

	Projecten hierboven zonder * die werken aan de opgave *Versterken gewone leven/veerkracht jeugdigen*		Zie hierboven	**€-118.000** *(oplopend tot €-290K structureel vanaf 2028)*
	Totale kosten en besparingen (2024 en) 2025)		**€ 290.000** (uit reserve SD)	**€-658.000** *(oplopend tot structureel €-861.000 vanaf 2028)*

Met deze investering van € 290.000 voor 2024 en 2025 beogen we de volgens het Rijk berekende besparing van € 658.000 in 2025 te realiseren. Dit zou dan resulteren in een netto besparing van € 368.000. Hiermee verwachten wij de stelpost voor Jeugdzorg van €361.000 in 2025 te realiseren.

Participatie:

Niet van toepassing

Communicatie:

Niet van toepassing

Duurzaamheid:

Niet van toepassing

Vervolgproces:

Het proces om te komen tot besluitvorming ziet er als volgt uit:
- I&O: 29 augustus 2024
- B&A: 19 september 2024 (ligt momenteel voor bij de agendacommissie)
- Raad: 26 september 2024

Bijlagen:

- Hervormingsagenda Jeugd – Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem
- Bijlage 1. Raadsinformatiebrief Hervormingsagenda Jeugd – Stand van zaken
- Bijlage 2. Stelpost Jeugd – Meeveren Hervormingsagenda Jeugd
- Bijlage 3. Totaaloverzicht maatregelen HAJ + advies

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 16 juli 2024
Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

1. In te stemmen met het lokale plan “Hervormingsagenda Jeugd – Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem” (inclusief de voorgestelde prioritering van lokale maatregelen voor 2024 en 2025).
2. Om in 2024 en 2025:
    2.1) Een budget beschikbaar te stellen van € 290.000 en te bestemmen conform het opgenomen voorstel in het plan ‘Hervormingsagenda Jeugd – Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem";
    2.2) Dit budget te dekken uit de reserve Sociaal Domein;
    2.3) De financiële consequenties te verwerken in een begrotingswijziging.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 26 september 2024

Griffier, Voorzitter,